

Hüüdja Hääl

September 2019

Jumala Sõna kuukiri

Kui alussambad maha kistakse,
mida siis õige saab teha?

Ps 11:3

Kelle nimed on eluraamatus.

(Fl 4:3).

Mõelda vaid, et sinu nimi on kirjas taevas! Kas pole nii, et otsekui side sinu hinge ja selle taevase kodu vahel saab tugevamalt sõlmitud, kui loed selliseid sõnu, et usklike nimed on kirjutatud taevas? Oled seal tuntud. Ainus Poeg tunnistab sind Isa ja tema inglite ees sellena, kes patuhädas on tulnud armutrooni juurde, vastu võtnud puhastuse tema veres ja andeksandmise kõikidest pattudest. Sina kuulud taevasse. Isa ootab sind sinna omana, Kristuse armsa lapsena. Poeg ootab sind sinna selle koguduse liikmena, kes on tema pruut, ning Püha Vaim juhatab sind sinna läbi elu muutlike olukordade ja pimedade surmaoru. See kõik silme ees, peaksid rõõmuga pürgima kõrge ja õndsa eesmärgi poole.

G. E. BESKOW

SISU

Fr. Mangs. RAHVAS	
ÄRKAMAS XI.....	3
P. Reinikainen. Achilleuse kannast. 7	
M. Mäkinen. MIKS MITTE	
ENNUSTAJAD?.....	15
M. Vilponen. AZUSA.....	225-232
B. Turkia. JOOSEP.....	23
Ch. E. Newbold Jr. ENESESAL-	
GAMINE.....	29

Hüüdja Hääl

Jumala sõna kuukiri.
Tellimisindeks 78 237
Nr. 9 (372) 2019.
Kolmekümnes aastakäik.
Toimetaja HEIKI PÖLDARU
tel 5545044
Toimetuse postiaadress:
Imavere, 72401, Järvamaa
MTÜ Hüüdja Hääl
a/a EE732200221004116193

Süüdja Hääl

Parandage meelt, sest taevariik on lähedal.
Jeesus tuleb varsti.

SEPTEMBER

Nr 9 (372)

2019

Rahvas ärkamas XI

Pinget

Kell oli kümme hommikul. Telefon helises. Aktiivne nais-hääl kõnetraadi teises otsas jõudis vaevalt tervitada, kui juba jätkas kohutava halvaks-panuga:

„Ma ei mõista oma kodu-abilist. Ta jookseb alailma nendele koosolekutele ja on muutunud nii imelikuks, et ma ei tea, mida temaga peale hakata. Ta pigem kulgeb siin ja vaikib pikad päevad, ning kui ma temaga räägin, võin vaevalt loota korralikku vastust. Arvan, et ta on mine-mas imelikuks.”

Telefonijuhe peaaegu väri-ses kogu sellest tulisest energiast, mis hoovas sellest

minule tundmatust inimesest mingis suurlinna sopis. Veidi vaigistades tema kiiret kõnetulva, küsisin nii ette-vaatlikult, kui oskasin:

„Kuidas teiega on, kas te ise olete kristlane?”

„Millest te räägite?”

Sõnad tundusid, kui võima-lik, veel tulisemad kui varem.

„No, küsin üksnes, kas te ise olete kristlane?”

„Ma ei saa seda väita, kuid tahan teada, mida pean tegema oma koduabilisega. Niiviisi see edasi kesta ei saa.”

„Saatke ta minu juurde, siis vaatame, mida annab teha.”

Sellela oli ta kohe nõus. Vaevalt poole tunni möödudes kostus koputus minu toa

uksele. Umbes 25aastane tüdruk tuli sisse. Tundsin teda nägupidi. Ta kuulus ühte gruppi, mis oli kogunenud mõne korra nädalas, et saada õpetust ja ettevalmistust isiklikuks hingede võitmiseks.

Ma võpatasin. See inimene oli kindlasti täidetud vaimustuse ja tahtega teiste päästmiseks, kuid oli ilmselt sattunud valedesse rööbastesse, kust ta tuli välja aidata. Kuid millisel viisil? Oleks loomulikult olnud väga lihtne noomida teda tema rumaluste pärast. Kuid selles oli suur oht korrata ise sama rumalust, millest tahtsin teda päästa. Tüdruk oli ka ise eba-lev, kui ta saabus.

„Milles on asi? Proua tuli äsja ja ütles mulle, et tuleksin siia rääkima Mangsiga. Ma ei ole palunud vestlust.”

„Teie ei ole, see on täiesti õige. Kuid arvan siiski, et peame natuke vestlema. Oleksin ääretult tänulik, kui sooviksite rääkida midagi oma vaimulikust arengust ja kogemustest viimasel ajal. Olen näinud teid nii abistajate koosolekutel kui üldistel. Kuid muud ma teist ei teagi. Tahan meeleldi olla veidi kur-

sis abiliste olukorraga.”

Ta hakkas jutustama:

„Jumal on rääkinud minule tugevasti viimasel ajal. Ma arvan julgevat öelda, et ta on asetanud pöördumatute koor- ma minu südamele uuel viisil. Eriliselt olen mures oma pere- rahva pärast, kus ma teenin. Keegi neist ei ole usklik ja sooviksin midagi teha nende päästmiseks. Öhtuti, kui koosolekult koju tulen, on mul kombeks lugeda piib- liteksti uuesti ja mõttes kor- rata jutlust enne uinumist.”

Siin pidin teda peatama. Sõnad ja kogu alatoon kinnitasid, et ta suhtus ususse täie tõsidusega, kuid näojooned viitasid teda elavat ebaterve sisemise pinge all. Seda oli märgata. Mul ei olnud raske jätkata tema elu edasist kirjeldamist sealt, kus tema oli lõpetanud.

„Siis te magate üsna halvasti?”

„Jah, nii see on, magan üks- nes mõne tunni igal öösel.”

„Ja siis ei ole te hommiku saabudes üldse rõõmus, et uus päev algab ja te kohtute jälle inimestega.”

„Ka see on tõsi. Olen sageli nii väsinud, et ei näe reaalsel

võimalust uut päeva vastu pidada. Olen muide mõelnud oma kohast lahti öelda ja sellega lõpetada.”

„Mõistan seda hästi. Samuti ei suuda te väljendada palju päästerõõmu oma tööd tehes. Kardan, et inimesed saavad vale ettekujutuse ristiusust.”

„Ka mina kardan sama. Kuid ei ole väga kerge olla rõõmsa ilmega, kui oled surmani väsinud ja peale selle vaevab mind mure teiste päästmise pärast. Olen rõõmus selle pärast, et olen kristlane, kuid ei suuda väljendada oma rõõmu.”

„See on täiesti õige. Kuid arvan siiski, et olete teinud tõsise vea. Te ei saa oodata, et võiksite võita oma lähedasi Jumalale, kui teist ei saa rõõmsat kristlast. Nad peavad veenduma, et ristiusk on midagi, mis täidab elu valguse, päikesepaiste ja lauluga. Üksnes selle abil võime panna inimesi tundma püha kadedust enda suhtes.”

„Tegelikult olen sellele mõelnud. Kuid kuidas peaksin käituma, kui ma ei suuda näida rõõmsana?”

„Annan teile head nõu.

Kiirustage koosolekult õhtul koju nii vara, kui saate. Ärge käige kõikidel koosolekutel, seda on liiga palju. Ärge püüdke korrata jutlust uuesti, siis kui jõuate koju, vaid suunduge voodisse võimalikult vara. Täna Jumalat pääste eest ja uinuge siis nii pea, kui saate. Andke oma mured Jumala hooleks, kuid ärge uinudes unustage ühte asja. Pange kell helisema nii, et ärkate 15 – 20 minutit või pool tundi enne seda, kui te peate ärkama. Kasutage seda aega palveks Jumala ees ja tema sõna juures viibimiseks.

Ning kandke ennekõike hoolt selle eest, et teie hing saavutab tasakaalu. See on praegu kõige tähtsam. Vajadus rõõmu järgi võib jääda hilisemaks. Te peate saavutama sisemise leppimise. Paluge Jumalat, et ta täidab teid Püha Vaimuga. Julgege siis olla inimene, naeratage, kui vajalik, ning vajadusel vestelge. Kuid ärge olge sellise näoga, nagu oleksite maa müünud ja sõnad söönud, sest siis te rikute kõik ära.

Ärge samuti püüdke lähipäevadel kodus rääkida usust

ega päästest. Ka see küsimus jäägu hilisemaks. Tähtsaim on praegu, et teie ümbruskond võib näha, et pääste on väärt omamist.”

Ta lubas kuuletuda. Palvetasime koos Jumala poole ja ta lähenes meile. Just tüdruku lahkumisel ütlesin:

„Minge nüüd emanda juurde, kui koju jõuate, ja tänage teda selle eest, et ta saatis teid siia.”

„Kas ma pean seda tegema?”

„Kas asi pole siis seda väärt?”

„Muidugi on, kuid ...”

„Kui ta ei oleks saatnud teid siia, ei oleks me kunagi saanud vestelda. Ning te teate, et see oli teile vajalik.”

„Muidugi vajasin seda ja ma tänan oma perenaist.”

„See on tore, kuid ärge püüdke siis rääkida usust. Tervitage üksnes prouat ja paluge tal helistada mulle kell 10 homme hommikul.”

Tüdruk lahkus rõõmsa meelega, hing täis laulu, ning astus koju jõudes elutuppa. Nii päikeselist nägu ei olnud pererahvas kõögi poolel mitu päeva näinud. Tüdruk naeratas ja ütles maailma loomu-

likuma häälega:

„Tahan lihtsalt tänada selle eest, et proua saatis mind Mangsi juurde.”

Proua hämmastus. Ta vaevalt suutis vastata. Ta üksnes silmitses tüdrukut ja ütles:

„Mida see tähendab? Mis on juhtunud?”

Nüüd unustas koduabiline kõik keelud, et usust ei tohtinud rääkida lähipäevil. Tema süda oli tulvil rahu ja sama loomulikult nagu äsja, jätkas ta:

„Mida Jeesus on teinud minule, seda võib ta teha ka teistele.”

Need mõned sõnad löid nagu välk tugitoolis istuvat meest. Ta tõusis ning langes põlvedele:

„Palu Jumalat minu eest. Ma tahan saada kristlaseks.”

Seda oli liiga palju üheks korraks. Proua üksnes seisis ja silmitses ning imestas, mis see veel oli. Koduabiline vajus põlvedele mehe kõrvale ja hakkas paluma talle päästet.

Järgmisel hommikul kell 10 helises telefon.

„Siin olen mina,” oli ainus, mida kuulsin, pannud kuuldetoru kõrva juurde.

„Jah, ma kuulen seda.”

„Kas pastoril oli mulle midagi erilist?”

„Oli küll. Tahan, et te saate kristlaseks.”

„Niisiis, kõik on saanud täiesti teistsuguse pöörde, kui mina arvasin. Minu koduabiline on täiesti muutunud. Nüüd on ka minu mees andnud ennast Jumalale, nii et olen nüüd täiesti üksi. Ma ei tea, mis sellest kõigest tuleb.”

„Tuleb üksnes head. Võtame kõike rahulikult. Homme õhtul tulge teatrisse, siis näeme, kuidas see teile mõjub. Siis võime kohtuda mingil päeval järgmise nädala algul ja isiklikult vestelda antud teemal.”

Meil nimelt oli ärkamiskoosolek ühes teatris järgmisel õhtul. See oli laupäeval.

Kuid kell 10 laupäeva hommikul helises uuesti telefon.

„Siin olen mina.”

„Jah, ma kuulen seda.”

„Tahtsin üksnes helistada ja teatada, et ma ei suutnud seda enam kauem taluda. Nüüd olen ka mina andnud ennast Jumalale ja me kuulume Issandale viimne kui üks.”

Polnud vaja mingit vestlust järgmise nädala alguses. Jumal tuli hästi toime ka ilma minu abita. Ta valis selle asemel koduabilise. Ainus, mida mina teha sain, oli väga praktilisel viisil õpetada koduabilist töötama ilma pingeta.

FRANK MANGS

Achilleuse kannast

Täna räägime veidi Achilleuse kannast ja võrdleme dinosauruste tugi- ja liikumiselundeid ning kudesid laste tugi- ja liikumiselunditega.

Achilleuse kõõlus on ihu suurim kõõlus. Millest see on saanud oma nime? Kostub nii,

nagu see oleks mingil viisil haavatav kõõlus.

See nimi on pärit kreeka mütoloogiast. Achilleuse ema soovis olla veendunud, et tema poeg on võitmatu ja haavamatu. Ta kastis poja jõkke, mille suhtes usuti, et selle vesi muudab haavamatuks.

Ta haaras lapsel kannast, aetas ta jökke ja tõstis välja. Aga kand jäi kuivaks. Vaenlane sai hiljem teada, mis on tema haavatav koht, kuhu siis suunati löök. Nii Achilleus hukkus.

Täna võidakse rääkida ka evolutsiooni Achilleuse kannast. TV7-s on näidatud filmi, milles 15 teadlast osutab, millised on evolutsiooniteooria Achilleuse kannad.

Sageli on öeldud, et ükski tõsiselt võetav teadlane ei kritiseeri evolutsiooniteooriat, mis väidetakse olevat sama tõene kui raskusjõud. See hoiak on nüüd murdumas.

Evolutsiooniteooria Achilleuse kannad on tõstetud esile filmis, kus 15 doktorit, oma ala asjatundjat, on osutamas evolutsiooni Achilleuse kannadele.

Kes olid dinosaurused? Minu käes on ehtne Triceratops-dinosauruse luu. See on pärit Montanast Hell Creek kihistusest. Seal on leitud ja augustis 2016 teavitatud ühest suuremast kunagi leitud Tyrannosaurus rexi hästi säilinud koljust koos hammastega. Sellest näidati ka pilte. Minu käes olev luu on

leitud sama koha lähedalt.

See on ehtne dinosauruse luu, mida on näha sellisest kivistunud luuümbrisest ja luukoest. Tüüpiline käsnluu, samalaadne nagu selgroogsetel, kellel on toetav ja siseelundeid kaitsev skelett.

Huvitav on asjaolu, et luu ehitus on samalaadne kõikidel selgroogsetel. See talub ime-suurt jõudu. Suurimad dinosaurused arvatakse olnud isegi 35 m pikad. Mõni väidab, et nad kaalusid isegi 100 t ja kõrgust oli neil kuni 12 m.

Võib ette kujutada, milline surve langeb näiteks sellise looma reieluule. See oli ligi 2 m pikk ja pidas vastu. Luu ehitus on nagu valumetallil või betoonil. See peab vastu, kuna sellesse on kujundatud valguainest struktuur, milles on kaltsiumhüdrokksiidapatiidi topeltmaatriks, nii et võre ja kristallide asend talub sellist kaalu ja väänet ka niisuguse koormuse all.

Dinosauruse luu teeb huvitavaks ka see, et sama lademe luust, millest on pärit ka see luu, on detsembris 2015 Põhja-Carolina ülikoolis avastatud järgnev. Leitud luust on happega lahustatud luuainet.

See ei olnudki kivistunud. Luu sees leidis painduvaid õõnsaid veresooni.

Nüüd on ülikooli tasemega uurimuste abil mitmekordselt kinnitatud, et küsimuse all on ehtsad, algsed dinosauruse sooned, mis olid veel painduvad. Ma ei suundu detailidesse. Lähemalt võib sellest lugeda minu artiklist lehelt seurakuntalainen.fi.

Mõtlen sellele, et on leitud dinosauruse luu, milles oli veel painduvaid, õõnsaid, algseid veresooni. Tekib küsimus, kuidas on see säilinud märjas liivakivis 80 miljonit aastat?

Vastus loomulikult on, et mitte kuidagi. Pehmed koed nagu veresooned hävinevad kiiresti. See kinnitab vastuvaidlematult järgnevat. See dinosauruse ja teised dinosauruse fossiilid, mille vanuseks väidetakse olevat kümneid miljoneid aastaid, on maetud umbes 4500 aastat tagasi veeuputuses. On ime, et need koed on säilinud 4500 aastat.

Teine huvitav asjaolu dinosauruste juures on see, kuidas nende kõõlused vastu pidasid. Arutlesime, kuidas luud

pidasid vastu suurele survele samuti nagu inimese luud, sest luu on nagu valumetall, kuid kuidas nende kõõlused vastu pidasid?

Meie Achilleuse kõõlus on organismi suurim, millega sääremari kinnitub kannaluu külge. See talub suurt koormust. Nagu on tõdetud, on selle tõmbetugevus inimesel umbes 500 kgf.

Viimastel aastatel on leitud, et kõõlus on elav kude ja seal toimub ainevahetus. Näiteks pärast maratonijooksu lausa viimastel staadionimeetritel on see juba tursunud ainevahetuse jääkidest. Sellisel puhul võib selle tõmbetugevus langeda 500 jõukilogrammilt 250 jõukilogrammile. Siis võib see minna katki. See on küllalt levinud vigastus sportlastel, eriti pikamaajooksjatel. Seda tuleb väga hoolikalt hoida.

Kahjustuse korral tuleb pinget vältida ja lõpetada koormamine piisavalt pikaks ajaks, nii et see ei läheks katki. Vigastusi juhtub, eriti siis kui innukas sportlane on nõudnud kõõluse tuimestamist. Valusa kõõlusega joostes on selle tõmbetugevus

vähenenud. Muidugi siis see katkeb.

Kõõluses on kahesugust kudet: kollageeni (tõmbedeformatsioon mõni mm), see on tugev kude; veel on kõõluses elastaani, mida on vähem ja mis teeb sellest elastse.

Toruga lauatelefoni ajastul oli selle juhe keerdus. Kui see on keerdus või nurga all, on sellel venimisvaru. See talletab samuti energiat. Esmalt murduvad kollageeni kiud. Elastaan hoiab seda veel koos, nii et see saab terveneda. Koormuse all katkevad ka need (nende tõmbetugevus on väiksem).

On huvitav, et kõõlus saab salvestada energiat. See ilmneb hästi kaelkirjaku kaela juures. Kaelkirjak võib olla kuni 6 meetrit kõrge. Tema südamest ajudeni on umbes 2 meetrit. Kael ja pea võivad kaaluda kuni 200 kg. Kui kaelkirjak kummardub jooma, siis see 200 kg langetatakse ülevalt alla maapinna tasele. Kaelkirjak sööb ka meeleldi rohtu.

Jumal on valmistanud kaelkirjakule suurepärase energiasäästumehhanismi. Ilma

sellela peaks ta pingutama, et tõsta 200 kg kaaluv kael ja pea üles.

Kaelkirjaku seljal on kühm, kaelakõõlus. Kui ta laseb pea alla, siis venitusenergia talletatakse kõõluses. Ponks! See nõksatab kergemini üles ja säästetakse energiat. See on geniaalne.

Kõik koed, kõõlused ja lihased on optimaalselt planeeritud. Kõõluse kinnitus lihasega on just sobivalt tugev – pigem tekib lihase rebend kui kõõluse rebend. See on korralikult punutud luuümbrise külge. Siiski on kõigel piir ja ka need lähevad katki.

Veel dinosaurustest. Suure 35 meetrise dinosauruse saba võis kaaluda 2 t. Kui näiteks Achilleuse kõõluse tõmbetugevus on vaid 500 kg, siis milliste kõõluste abil tõstis dinosaurus oma saba?

On huvitav, et dinosauruste fossiilides esineb punutud kõõluseid, mis on nagu trossid. Jumala trosslahendus võimaldab tõsta ka saba. Dinosaurusteski on näha Jumala geniaalset disaini.

Iiobi raamatus räägitakse jõehobust (algtekstis Behe-

mot), kelle Jumal lõi nagu meidki. See on Jumala tööst parim, millest on kirjutatud Iiobi raamatu 40. peatükis. Kõiges selles näeme Jumala suurt geniaalsust ja täpset planeerimist. Igal pool on õige kude ja seda õigel määral.

Ka lapsel on kasvav luukude. Kasvades muutuvad kõhred emakas vähehaaval luudeks. Protsess jätkub kuni täiskasvanuks saamiseni. Luus on oma kasvupiirkonnad, kus kasvamine toimub. Seal on teatud mõttes kasvava luu nõrgim koht.

On huvitav, et inimese kasv on programmeeritud teatud suuruseni. Näib, et dinosauruste kasvamine ei lõppenudki. Seetõttu said nad nii suureks. Kindel see ei ole. Samuti on vaieldud selle üle, kas dinosaurused olid püsi- või kõigusoojased, kuid me ei lasku siin detailidesse.

Laste kasvavad luud on veidi painduvamad, ehk siis ka nõrgemad. Luuainet on nendes vähem. See ei ole probleem, kuna lapsed on kergemad.

Ka lihased ei ole neil suured, nii et need taluvad

hästi kasvamist, kui neid üle ei koormata. Praegu on laste vigastused kasvanud märgatavalt. Millest on see tingitud?

Asjatundjate arvates on põhjus peamiselt sellest, et on selgelt vähenenud mitmekesine igapäevane liikumine. Spordi harrastamine on küll kasvanud, kuid see toimub kindla mingi spordiala raames.

Auahned vanemad (üldiselt isa) ja treenerid soovivad teha oma lastest lapstähti korvpallis või USA jäähoki liigas teenima miljoneid. Lapsi pannakse tugevasse ühekülgssesse treeningusse isegi üle kolme korra nädalas. Üldine soovitus on, et lapse ühekülgset liikumist ei ole nädalas rohkem kui kolmel päeval. Peaks olema vähemalt üks täielik puhkepäev.

Just selles on probleem. Jumala koed peavad küll vastu. Need on planeeritud geniaalselt, kuid mitte ainsa ühekülgse spordiala treeninguteks, kus koormatakse üksnes teatud lihasrühmi. See peaks olema harmoonia, milles kõik lihased töötavad koos.

Inimesel on 206 luud ja 640 lihast. Need kõik on mõeldud tegutsema nagu sümfoonia-orkester, kus kõik pillid mängivad õige tugevuse ja aktiivsusega. Innukas treener teenib ainult ühte ala, on see siis jäähoki, jalgpall või midagi muud, ja siis tekib ülekoormus. Jõutreeningud on lastele keelatud.

Kui mitmekülgne liikumine on ununenud, siis liigest toetavad vastulihased ja muu vastav ei tööta. See põhjustab vigastusi. Igapäevast liikumist mitteharrastavad lapsed viiakse autoga treeningusse, kus on ühekülgne lihastreening. Neist vähemalt iga neljas saab mingi vigastuse.

Millised on üldisemad vigastused? Üks on Osgood-Schlatter'i haigus. Sellel on suurejooneline, väga huvitavalt kõlav nimi.

See on patella e põlvekedra kõõluse kinnituskohasääre-luu ülaosa kühmu külge. Lapsel on seal kasvupiirkond ning kui seda korduvalt ühekülgsest koormatakse, siis see ärritub, paistetak üles ja muutub nii valusaks, et segab liikumist. Siis minnakse arsti

juurde ja küsitakse, mis seal lahti on. Arsti uuring tuvastab, mis toimub.

Kuna tegemist on kasvava luuga, on seal kasvupiirkond, ja siis ei aita muu kui mõne lastearsti soovitus kohaselt kolmekuune treeningukeeld.

Vajalik on rahuolukord. Õigemini ei ole see kolmekuuline treeningukeeld, vaid hüppekeeld. See puudutab ka muud kui sportimist. Samuti ei tohi mängudes ega muudes tegevustes hüpata.

Selle asemel kästakse lapsel ujuda. Hapniku tarbimise võime ja lihaste vorm tagatakse spordiala vahetades. Näiteks ujumine ei koorma põlvi.

Teine päris üldine häda on samast põhjusest lähtuv Achilleuse kõõluse kinnitumine kannaluule. Ka seal on kasvupiirkond ja ka see võib muutuda hellaks. See on samalaadne koormusvigastus. Ka seda ravitakse koormuse vähendamisega. Võib paigaldada samuti väikese kõrgenduse või pehme tugitalla.

Kui lasta lapsel endal otsustada, oskab ta ka ise doseerida oma liikumist. See

vigastus ei nõua nii pikka hüppamiskeeldu kui põlv, aga siiski piisavalt kaua.

Ei tasu riskeerida, kuna sellest võib tulla vaevus kogu eluks ning ka kühm jääb suureks ja nähtavaks. See on küll vaid kosmeetiline probleem, kuid võib muutuda nii valusaks, et takistab korraliku kristlase elu – ei saa nimelt põlvedel palvetada, kuna valu ei luba põlvitada.

Lastele tasub soovitada mitmekesist igapäevast liikumist ja kõikide lihasrühmade harjutamist.

Lastel ei tohi liikumist takistada. On oluline soodustada laste mitmekülgset liikumist. On tähtis jälgida, et kui last treenitakse USA liiga korvpalli või jäähoki täheks, siis isa ja treeneri auahnus ei tohi ületada lapse loomulikku liikumisrõõmu. Last võib sundida liiga palju harjutama. Alati ei takista seda isegi lapse valud. Kui laps selgelt väljendab soovimatust treenida, peab kuulama seda tundliku kõrvaga.

Tavalisemate Osgood-Shlatter'i haiguse juhtumite korral on umbes kuupikkune hüppekeeld standard. Siis

lubatakse üksnes ujuda või tegeleda teistlaadse treeninguga. See on hea mitmekesise liikumise tõttu. Vahel on lapsed nii aktiivsed liikuma, et on vaja panna kipsi kogu alajäse. Ega kipsi polekski vaja, kuid kipsiga on raskem korvpalli mängida.

Ja veel: valuvaigistite kasutamisel EI TOHI treenida! Ei tohi anda lapsele Buranat ja siis lasta tal treenida. See on vale. Seda ei tohi teha, kuigi treener nii sooviks. Vaevus paheneb ja pikeneb, kui ei peeta kuuajalist pausi. Valud kaovad iseenesest, kui suudetakse pidada vaheaega. Hiljemalt kasvujoonte sulgumisel kaovad ka vaevused.

Põlvevaludel võib olla ka teisi põhjuseid nagu õnnetused, väärasendid, liikumised, reumaatilised haigused. Neid on ka lastel, kuigi üsna harva. Siis veel pahaloomulised kasvaja. Röntgenülesvõtted teevad asja selgeks.

Laste luud on nagu pajuoksad, need paranevad ka siis, kui on veidi väänata saanud. Lastest ei ole mõistlik teha liiga palju röntgenpilte. Luuröntgenis saadakse suuri kiiritusdoose.

Läheme sporditraumade juurde. Liigese menisk võib puruneda. Täna arusaama kohaselt, kui põlv koormuse all painutatuna väändub, võib puruneda liigese menisk. See on luukõhrest rõngas, mis töötab põlves amortisaatorina. Liigese meniski vigastusi esineb Soomes aastas 3000 – 5000, sagedasti spordis, vahel ka libisedes.

Varem eemaldati liigese meniskeid endoskoopiliselt, kuid enam mitte. Miks eemaldada see, mida Jumal on asetanud amortisaatoriks? Kui see eemaldatakse, on tagajärjeks 10 aasta jooksul tekkiv põlveliigese kahjustus.

Menisk talub suurt, isegi 50 atmosfäärilist survet. Jumal on põlve asetanud sellise amortisaatori. Me ei sõida ju autoga ilma amortisaatoriteta. Miks eemaldada see siis põlvest? Las see olla seal. Mis sellest, kui see vahel lukustub. Küll see jälle sirgestub. Füsioteraapiat, lihastreeningut ja muudki, siis saab see taas korda.

Rõhutan eriliselt füsioterapeudi, ravivõimlemise juhendaja või taastusravispetsialisti vastuvõtule minekut ja nende

soovituste täitmist. Kirurgiline sekkumine on erandjuhtum. See ei peaks olema kergekäeline valik.

Mõni võib öelda, et Jumal on kujundanud põlve halvasti, kui see saab vigastusi. Selles ei ole Jumal süüdi. See väide on meeletu. Peab meenutama, et püsti kõndimine on kõige suurepärasem viis liikuda. See ei ole probleem. Selle disain on vajanud tõelist insenerioskust.

Põlves on 16 teineteisest sõltumatut mehhanismi, mis võimaldavad püsti kõndida. See saab vigastada üksnes õnnetustes või väärkasutuse korral. Peab meeles pidama, et peame olema mõistlikud selles, kuidas põlve koorname.

Põlveketra ümbritseb igakülgsest liigese menisk. Luupindade vahel on kõhr. Liigese menisk moodustab pesa, kuhu see mugavalt asetub. Külgsuunas toetavad põlve külgsidemed ja ette-taha suunas ristatsidemed põlve sees. Veel on põlvekeder ja kõõlustoetus.

Murdeelistel tüdrukutel

on eesmise ristatistideme rebenemise risk võrreldes poistega neljakordne. See on huvitav tõsiasi. Seetõttu tuleb murdealistel tüdrukutel pöörata jalgpallis erilist tähelepanu õigele treeningule ja mitmekülgsele koordineeritree-ningule. Ristatistideme kahjustus vajab erikirurgilist konsultatsiooni.

Suusaõnnetustes ja jäähokis esineb kollateraalsideme kahjustusi. Neile on olemas

oma ravi. Treeningukohas peaksid olema jääkotid jm, mis võimalikult kiiresti asetatakse kohale vajaliku survega, nii et koekahjustus ei läheks hullemaks. Kasutame meile antud tugi- ja liikumisvahendeid väga hoolikalt.

PEKKA REINIKAINEN

TV7 saates „Herra käyttää lääkäriä”

Miks mitte ennustajad?

Juhtusin vaatama tele-saadet „Ennustajad”. Seal reklaamisid saates osalejad oma teenuseid koos tasuliste telefoninumbritega, millele helistades saab ennustajatelt vastuseid oma ootustele. Need abipakkujad tundusid nii siirad ja abivalmid ning nendest kiirgas headust. Ennustajad püüdsid veenda ka mind, et võin saada abi, kui tean ette, mis tulevikus juhtub.

Me elame kummalisel aja-perioodil. Kui ma olin noor, siis selliseid asju ei olnud. Mulle õpetati, et on vale

ennustada ja vaadata kaarti-delt tulevikku. Meil oli kodune kasvatus, et isegi kaardimäng on halb.

Võib mõista, et tänapäeval eksisteerib inimesi, kes elavad mitmesuguste küsimuste ja ahistuse keskel. Miks nad ei tohiks helistada ega küsida abi ennustajatelt?

Tegelikult ei ole muud vastust, kui see, et Piibel ütleb nii, et see on vale. Kui tahes suurepärase või kergendust pakkuv see ka poleks või kuidas nendest ei kiirgaks armastust, siis Piiblis on kirjas, et on vale küsida

abi meediumitelt, surnutelt, selgeltnägijatelt.

Esitan lisa piiblikohti selle toetuseks. Meenus koht, kus Jeesus rääkis juudi vaimulikele liidritele. Ta oli juba kaua nendega vestelnud ja sellest kumab veidi tulpimust, kui Jeesus tõdeb: *„Teie olete oma isast kuradist ning tahate teha oma isa himude järgi. Tema on mõrtsukas algusest peale, ta ei püsinud tões, sest temas ei ole tõde. Kui ta räägib valet, siis ta räägib enda oma, sest ta on valetaja ja vale isa“* (Jh 8:44).

Meenus teinegi koht teisest kirjast korintlastele, kus Paulus ütleb, et saatan ise moondab ennast valguse ingliks. Kui kuuleme täna sõnumeid väljastpoolt, televisioonist või oma südamest, siis me ei suuda kaasaja inimesena vahet teha, kellelt on need sõnumid tulnud.

Jeesuse kuvand on saatanast, et ta ei ole kindlasti nagu paha sarviline. Ta on valetaja, kes moondab ennast valguse ingliks. Kui praegune ajastu rõhutab enese südame kuulamist, nii et olla ausad oma südame ees, siis mida see tegelikult

tähendab?

John Bevere kirjutas raamatu, milles ta käsitleb valesid, pealkirjaga „Kas Jumal on tõesti öelnud?“ Ta kasutas seal ühte õpetussõna, mis jäi mulle silma: *„Kes loodab oma südame peale, on alp, aga kes käib tarkuses, pääseb“* (Õps 28:26).

Mõtlesin, et kas Piiblis on ka selline koht olemas? Ma olen küll Piiblit lugenud, ent õpetussõnu on nii palju.

Kes loodab oma südame peale, on alp. Minus hakkas kujunema mõte, et me oleme inimestena kergesti sellised, et me heidame oma usu või südamehääle ankru oma paati. Soovime olla kuulekad oma sisemisele häälele, mis tundub meie arvates kas õige või vale, ja elame selle järgi.

Kristlastena teame, et meil on südametunnistus ja me võime seda kuulata. Kuid Piibel väljendab oma südame kohta teistsugust pilti: et südames ei räägi mitte ainult Jumala hääle, vaid seal võib esineda ka vaenlase hääle. Ja kõige valjemini räägib kindlasti meie enda hääle, sest tahame alati teha seda, mis tundub hea endale.

Sellisel juhul ei hoia „ankur oma paadis” meid enam siis, kui saabub tuul või torm. See pärast ütles Jeesus Isale: Sinu sõna on tõde. Ja nii peavad asjad sündima, sest nii on kirjutatud.

Isegi hingevaenlasega võideldes kasutab Jeesus ainult kirjutatud Piibli sõna ja see annab meile eeskuju selles, et me peame oma usu ankurdama oma südamest välja poole, Kristus-kaljule ja Jumala sõnale. Kui tuleb torm, siis see ankur peab ja me ei satu eksitusse.

Siiski esineb ka teistsugust suunda. Meie kirikuisadki kasutavad Jumala kohta väljendust, et ta on varjatud Jumal; ning et me ei saa omada täit kindlust selle töö suhtes, mida kristlased sageli kuulutavad, sest Jumal on varjatud. Meie usk suunatuna Jumala poole on pigem meie otsiv pürgimus.

Samuti öeldakse, et Piibel on peegeldus sellest, mida inimesed on mingitel aegadel tajunud üleloomulikkusest ja Jumala suhtest, milles avaldub selgelt ka inimlik külg. Seda rõhutatakse meie päevil liigagi palju.

Võttes aluseks Jeesuse sõnu, siis kui temalt küsitakse, milline on suurim käsusõna, vastab ta sellele otseselt armastuse kaksikkäsuga: „*Armasta Issandat, oma Jumalat, kogu oma südamega ja kogu oma hingega ja kogu oma mõistusega!*” (Mt 22:39).

See on käskudest suurim ja tähtsam ning siis on teine selle sarnane: „*Armasta oma ligimest nagu iseennast!*“ Sageli tundub, et käsu esimene pool tahab meil ununeda.

Teises kohas räägib Jeesus taevariigist. Taevariik on nagu põllusse peidetud varandus. Kui mees selle leidis, peitis ta selle uuesti maasse ja müüs kõik, mis tal oli, ning ostis selle põllu.

Jeesus vahendab meile sellist pilti Taevaisast, et me saame asetada kogu oma elu ühele kaardile. Jumal on leitav sellele, kes teda otsib.

Mulle meenus, et ristiäss on ainus kaart, mille peale võime ehitada. Jeesus ütleb, mina olen A ja O, algus ja ots, esimene ja viimane. Kui kaartide järgi võiks ennustada, siis on ristiäss ainuke õige kaart.

Kui me ehitame oma elu Jeesuse töotuste peale, siis on meie ankur kinnitatud kaljule. Mida tähendab, et me asetame kogu oma elu Jeesuse töotuste peale või nagu mees tähendamissõnas, kes müüs kõik, et omandada taevariiki? Mis on taevariik meie elus?

Taevariik sai tõeliseks selles, et Jeesus sündis maa peale, kui ta elas oma elu inimesena, kandis maailma patud ristile ning lepitask meid Isaga. Nii saame olla vabad patu käsu alt ja samas andis ta töotuse. Ta ütles hüvastijätukõnes, et see on teile heaks, et ma ära lähen. Kui ma ei lähe, ei saa Trööstija tulla teie juurde. Kui ma lähen, siis ma läkitan tema teie juurde.

Püha Vaim teeb Jumala riigi nähtavaks. Nii saame täna ja tulevikus elada Püha Vaimu riigis. Püha Vaimu riik asub kõigi Jeesusesse uskujate südames. Selle kuningas on Jeesus, kes tegutseb usklikes Püha Vaimu kaudu.

Vaatame kaardilt kristluse levikut aastal 325. Kolmesaja aastaga oli levinud ristiusk kogu tollasesse maailma.

300 aastat on väga lühike

aeg. Uurides oma suguvõsa netist, jõudsin lühikese ajaga 17. sajandisse. Leidsin kirkuraamatutest imelikud hieroglüüfid, mille abil kiriku vaimulikud olid kirjutanud.

Keegi minu esiisadest oli joomise või kaardimängu tõttu kaotanud oma talu, sest tema kohta oli kirjutatud „endine taluperemees“. Kaotasin peagi huvi oma sugupuue uurimise vastu.

300 aastat on lühike aeg ja tol ajal polnud sotsiaalmehed, telefoni, elektrijalg-rattaid, autosid ega ronge. Siiski läbis sõnum kogu tollase maailma. Inimesed pöördusid vabatahtlikult ristiusku.

Ajaloolastel on raske leida selle selgitamiseks konkreetseid põhjuseid. Pakutakse välja põhjuseid nagu see, et kristlased ei kummardanud keisrit, nad aitasid neid, keda teised ei aidanud, näiteks pidalitõbiseid ja teiste epideemiade vaevatu.

Kuid minus tõusis mõte, et Püha Vaim tegutses üksikute inimeste kaudu, kes kuulsid Jumala kutset ja läksid täitma Jumala tahet. Ning nad tegid seda armastuses.

Üks Püha Vaimu tähtsamaid ülesandeid on see, et ta ilmutab varjatud Jumalat. Jumal on varjatud seni, kuni me temale ukse avame. Siis hakkab ta meile ilmutama oma olemust ja tahet.

Olen püüdnud elus õppida Jumala hääle kuulamist. See on vahel olnud piinavalt raske. See on raske teisel põhjusel, mitte selle tõttu, mida mõeldakse tavapäraselt esimese põhjusena. Toon näite.

Läksin eelmisel suvel leeri-laagrisse Oromyllyle. Pakkisin palju asju autosse kaasa. Võtsin igaks juhuks kaks kitarri, kahed kummikud juhuks, kui ühed katki lähevad, vihmariided ja kaks kohvrit vahetusriideid: kaks nädalat on pikk aeg. Samuti paar arvutit.

Kui auto oli peaaegu täis pakitud, siis mõtlesin, et kas on vaja veel midagi kaasa haarata. Vaadates garaažis ringi, märkasin riikli nurgal kõrvaklappe, mida kasutan kuulmise kaitseks müra vastu, või siis, kui tahan oma kodus rahulikult olla.

Ometi puudutas klappide nägemine mind. Mõtlesin, kas peaksin need kaasa võtma.

Võibolla oleks hea nendega leerilaagris rahulikult õpetada. Arvasin siiski, et see on rumal mõte, ja ma ei võtnud neid.

Magasin halvasti ja hakkasin Oromylly suunas sõitma, milleni on 350 km pikkune teekond. Hollola juures jäin nii uniseks, et pidin ääre pealt magama jääma. Palvetasin, et Jumal aitaks mul ärkvel püsida, et ma kraavi ei sõidaks.

Siis nägin bensiinijaama ja mõtlesin, et põikan sinna ja võtan energijaooigi, et ärkvel püsida. Poeg Johannes on mind õpetanud, et energijaooigid on head ergutajad.

Sisenesin bensiinijaama poodi ja võtsin ühe väikese kalorsusega energijaooigi. Suundusin kassasse maksma ja ootamatult märkan, et bensiinijaama tagaterassile on minemas vana ema koos oma keskealise pojaga. Oletasin, et see on poeg, sest nad ei paistnud välja nagu abielupaar. Aga sel pojal olid kõrvaklapid peas.

Samal hetkel, kui ma seda nägin, arvasin, et olnuks parem, kui ma poleks seda näinud, sest kogesin, kuidas

Jumal ütles mulle...

See oli nüüd liiga tugevasti öeldud. Pigem mulle tundus nagu Jumal oleks mulle öelnud: „Matti, sa võiksid nende eest palvetama minna!“

Ma võtsin kiiresti joogipudeli, peaaegu et jooksin uksest välja autosse ja sulgesin ukse. Avasin pudeli ja hakkasin jooma ning mõtlesin, et kindlasti ma ei lähe.

Siis kuulsin nagu Jumal oleks uuesti öelnud: „Matti, kas sa ei soovinud kuulda minu häält? Kas sa ei võiks minna? Nad kindlasti ei pahanda su peale, kui läheksid ja küsiksid, miks nad kasutavad kõrvaklappe, ning kas sa tohiksid nende eest palvetada.“

Mõlesin: „Come on, Jeesus, ma tegelikult ka ei saa minna. Või kas saan?“

Ma panin pudeli kinni, mõtlesin kolm sekundit ja siis läksin. Kogu terrass oli täis inimesi, kõik jõid rõõmsalt kohvi ja vestlesid.

Mõtlesin: „Come on, kas ma lähen nüüd sinna ja ütlen, et Jumal muide ütles, et ma kas ma võiksin palvetada teie eest. Tegelikult ma ei saa nii

teha, halloo...”

Mõtlesin siis, et loen telefonist seni uudiseid, kuni ehk imekombel terrass tühjeneb. Jälgisin, kuidas see vana naine ja mees joovad seal kohvi ja ma tundsin, kuidas ma ei saa mindud.

Kuid tasapisi hakkas terrass tühjenema, seni kuni jäid üksnes see naine ja keskealine kõrvaklappidega mees. Siis mõtlesin, et hea küll, ma teen seda. Ma läksin nende laua juurde, ja ütlesin: „Kas ma võin siia hetkeks istuda?“

Ema ütles: „Meil on küll veidi kiire.”

„No mul oleks ka kiire, aga mul on veidi imelik asi.”

„Noh, istu siis.”

Istusin ja rääkisin, et kogesin eile kummalist tunnet kõrvaklappide suhtes: „Mul on tavaks palvetada ja ma tundsin, nagu Jumal soovis või ütles, et mul tuli vajadus küsida, kas ma tohin teie eest palvetada.”

Ema hakkas minuga rääkima pikalt oma pojast, kuidas poeg oli saanud ajupõletiku, mingi haiguse, nii et ta on ülitundlik häältele. Vestlesime pikalt, kuid samal ajal

tundsin, et nad ei ole tuttavad palveteemaga või üldse kristlastega.

Lõpuks soovisin neile õnnistatud teekonda ja küsisin veel: „Kas ma tohin teid palves kanda Jumala ette?”

Ema vastas jah ja ma läksin auto juurde ning hakkasin sõitma leerilaagri suunas. Ma ei olnud enam sugugi väsinud. Ma mõtlesin Jumalaga peetud vestluses, et mina täitsin nüüd oma ülesande ja kui temal on oma osa selles, siis viigu seda edasi.

See oli väike asi, kuid selliseid asju olen kogenud. Kui me saame käia sellistes ettevalmistatud jälgedes, siis on imeline, kuidas Püha Vaim saab tegutseda.

Enne lõpetamist räägin veel ühe loo sellest, kuidas varjatud Jumal nagu ilmutab asju. Olin eelmisel kevadel pidamas evangelismikursust. Kogesin seal midagi, mida Jumal mulle ilmutas, ja soovin seda teiega jagada.

Olin ette valmistamas enda õpetusosa juhtivast teenimisest. Võtsin ette arvutiga pildi, kus Jeesus on põlvita-

nud Peetruse ees pesema tema jalgu.

Samal ajal, kui mina valmistasin, kasutas teine õpetaja piibliteksti, milles Jeesus ütles: „*Võtke enda peale minu ike ja õppige minult, sest mina olen tasane ja südamedelt alandlik...*” (Mt 11:29).

Siis ta rääkis, et Iisraelis oli tavaks, et kui õpetati noori härgi vedama atra sirgelt, siis asetati noor härg vana härja kõrvale, kes oli juba harjunud atra vedama.

Seejärel asetati ike mõlema härja turjale, kuid peamine koormus jäi vanale härjale. Kui vana härg harjumuspäraselt vedas atra otse, siis ka noor härg vedas temaga koos. Kuigi noor härg veidi kaldus kõrvale, õppis ta kiiresti ära selle tegevuse, nii et temastki sai juhthärg.

Õpetaja võrdles, et Jeesus on samasugune. Kui ta annab meile oma ikke, siis ta võtab endale koormuse. Ja meie saame kõndida tema kõrval isegi nii, et me ei pea õppima Jeesuse sammude rütmi, vaid Jeesus võtab omaks meie sammude rütmi. See oli väga ilusasti öeldud.

Samal ajal keegi kursuslastest tõstis käe, kes ütles, et tal on algkeelne Issanda õnnistus ja talle öeldi, et ta võib selle ette lugeda.

Kordame veelkord. Minu ees oli maal, kus Jeesus põlvitab ja teisalt tuli ikke võrdlus. Siis hakkas naine lugema Issanda õnnistust algkeeles. See on tõlgitud veidi teiste sõnadega, kui oleme harjunud. See kõlab nii:

„Issand põlvitab sinu ees, jagades kingitusi, ta kaitseb sind kaitsemüüriga. Issand kirkastab oma olemuse täiuse sinule, tuues korra: ta annab sulle armastuse, elatise ja sõpruse. Issand tõstab kogu oma olemuse ja vaatab sinu poole; ta asetab oma kohale kõik, mida sa vajad, et sa võiksid olla terve ja täiuslik.”

Siis see tabas mind: „Issand põlvitab sinu ette, andes kingitusi.” Ma mõistsin uuel viisil, mida tähendab see, et Jeesus tühjendas ennast ja võttis orja kuju. Jeesus on tegelikult valmis põlvitama sinu ja minu ees.

Kõikväeline Jumal põlvitab minu ette, vaatab ja küsib: „Kas ma tohin sind juhtida su elus?” Siis on mul kaks või-

malust, kas pöörata talle selg või haarata kinni sellest käest.

Kui sellest käest kinni haarata, ei pea seda kunagi kahetsema. Jeesus avab enda aardeid igal päeval ikka rohkem, kui me liigume tema jälgedes. Siis võime tulevikus panna siia kogu maakera kaardi ja näidata, kuidas ristiusk levib maailmas ka tänasel päeval, kuigi me elame tegelikult pimeduses.

Jääme palvesse.

Kallis Taevaisa, Issand Jeesus Kristus. Tänan, et oled valmis meie ees isegi põlvitama. Sa oled alandlik ja helde südameilt. Luba panna kõrvale oma uhkus ja loota Su töotustele, et oled igal päeval koos meiega kuni maailma ajastu lõpuni.

Issand, õpeta meid rohkem elama, kuuldes Sinu häält; tutvuma sõnumiga Piiblist ootuses, et Sinu sõna on tõde. Tänu, et me ei pea tormides heitlema, vaid lootma sellele, et meie ankur on kinnitatud Sinule, kaljule; Sinu nimel, aamen.

MATTI MÄKINEN

Joosep

Tervitan teid iisraelliku ter- vitusega shalom, mis tä- hendab rahu ja mitmesugust edenemist.

Täna on meil võimalus jälgida niisugust huvitavat teemat nagu Joosepi elu ja vaatleme tema viit riietust ehk kuube, mis tal elu jooksul olid: need on väljendamas seda võidmist, mis esines tema elus.

Joosepi elu oli väga eba- tavaline. Mäletan veel, et kui olin väga noor ja käisin koolis, siis saime usuõpetuse tunnis Joosepi elust ülevaate. Häm- mastusin, kuidas mees, kes müüdi orjusesse, tõuseb selli- selt kohalt lausa maa peami- nistri ülesannetesse.

Vaatleme teemat Joosepi viiest kuuest Esimese Moosese raamatu 37. peatü- kist. Te tunnete seda jutus- tust, mis on järgnev:

„Iisrael armastas Joosepit enam kui kõiki oma poegi, sest ta oli tema vana ea poeg, ja ta tegi temale kirju kuue (s 3).”

Tegelikult on heebrea keeles kirju asemel väljend

triibuline. See tähendas sellist särki või kuube, millel olid triibud. Selle maa tava koha- selt võime olla kindlad, et kindlasti mitte mustvalged triibud, vaid väga värvilised.

„Kui ta vennad nägid, et nende isa armastas teda enam kui kõiki tema vendi, siis nad vihkasid teda ega suutnud rääkida temaga sõb- ralikult” (s 4).

Seejärel nägi Joosep nägi kaks unenägu. Ühes unenäos nägi ta vihkusid, mis olid põl- lul, kus nad olid vihke kor- jamas: Joosepi vihk oli kõige tähtsam ning kõik teised vihud kummardasid tema vihu ette.

Pärast seda oli tal teine unenägu, kus ta nägi päikest, kuud ja ühtteist tähte, mis kummardasid teda.

Need olid tähendusküllased unenäod ja kuna ta oli üsna noor, siis läks ta oma avatuses rääkima neist oma vendadele ning ka isale. Te ju teate, mis siis juhtus. Tema vennad vihkasid teda, tõeliselt vihkasid. Siis müüsid vennad ta Egiptuse orjusesse.

Samas peatükis räägitakse salmis 23: „*Ja kui Joosep tuli oma vendade juurde, siis kis-kusid need Joosepil kuue sel-jast, kirju kuue, mis tal seljas oli, ning võtsid ja viskasid ta kaevu; aga kaev oli tühi, selles ei olnud vett.*”

Sellega võeti Joosepilt ära tema esimene kuub. Seda esimest kuube, mis oli tema isa armastuse kingitus, oli vaja teatud kindla eesmärgi jaoks. Selle kuue all nägi Joosep need unenäod, mis omal ajal täitusid. Unenägude täitumiseni kulus veel palju aega, kuid need tõdenesid omal ajal ebatavalisel viisil.

Muidugi ei mõistnud Joosepi vennad unenägusid õigesti. Kui nad oleksid mõistnud, et Jumal näeb neid kui nisu, kallist taeva vilja, oleks see olnud neile hea uudis.

Nad olid sellised metsikud poisid, kes tegid igasuguseid tempe, kaasa arvatud venna müümine orjusesse. Neist oleks võinud rääkida muidki halbu asju.

Ometi nägi Jumal neid teises valguses. Neist sai taevane vili. Kui nad seda oleksid mõistnud, poleks nad venna peale vihastanud. Nad oleksid

mõelnud, mis vahet sellel on, mis suunas need vihud kummardavad.

Teine nägemus oli valgusest. Unenäos olid päike ja kuu, mis kujutavad Jaakobit ja Joosepi ema Raahelit, ning üksteist tähte on ilmselt Joosepi üksteist venda, kuigi osa neist olid erinevatest emadest.

See on huvitav, kuidas tähed üldse saavad kummardada kedagi teist. Selles on oma tähenduslikkust ja ma usun, et see viitab valgusele. Kui tuleb võimsam valgus, siis nõrgem valgus jääb tugevamale alla.

See on huvitav piiblikoht, kuna Jaakobil olid ääretult suured tööted. Tal oli taevaredeli ilmutus ja veel muudki.

Kuid nüüd ei saa unustada, et Joosep peab läbima surma tee. Ta tõugati kõrvale, ta hüljati. Piltlikult läks ta läbi surma ja alles siis sai ta oma kõrge positsiooni.

Meil on Piiblis palju valgust. Esimese Moosese raamatu esimestelt lehekülgedelt kuni Ilmutuse raamatuni esineb palju mitmesugust

valgust. Kuid heledaim valgus on see, mis läheb läbi surma. Sellest tuleb esile elu. See on selle Messia valgus, kes suri Piibli töotuste kohaselt patude eest ja tõusis üles surnuist.

Vaatame võrdlevalt Uue testamendi palvet kirjast Efeslastele, kus Paulus palvetas nii:

„Seepärast ka mina, kui ma sain kuulda teie usust Issandasse Jeesusesse ja armastusest kõigi pühade vastu, ei lakka tänamast teie eest, teid oma palvetes meenutades, et meie Issanda Jeesuse Kristuse Jumal, kirkuse Isa, teile annaks tarkuse ja ilmutuse Vaimu tema äratundmisel” (1:15-17).

Kuidas saada sellist valgust, nagu oli Joosepi unenäos. Ta astus orjana täiesti uude situatsiooni ja seal oli ta üksi. See ülesanne, milleks ta oli saanud isa antud kauni kuue, oli nüüd sooritatud ja selle kuue võib nüüd jätta selja taha.

On olukordi ja aegu, milles peame tegema nii, nagu apostel Paulus ütleb, et unustama ära selle, mis on taga, ja

sirutuma selle suunas, mis on ees. Saame sirutada võiduhinna poole. Kõik, mis on selja taga, ei tule enam kunagi tagasi.

Joosepi elu oli nagu palmipuu, mis langetab need oksad, mis pole enam vajalikud. Need, mis on kõrgemal, siirduvad ülespoole, mis on all, langevad maha.

See on suur õpetus meile. Meie Issand ja Päästja, Messias Jeshua, nagu ütleme heebrea keeles, jättis oma isakodu üleval taevas ja tuli maa peale tooma õnnistust Iisraelile ning päästma maailma, lunastades maailma oma risti-surmaga.

Ta tegi just nii: unustas selle olemuse, mis tal oli, nii nagu on kirjutatud Filiplastele 2. peatükis. Tema, kellel oli Jumala kuju, ei pidanud saagiks hoida seda enesele. Ta jättis selle kuue maha ja liikus edasi võiduhinna suunas.

Joosepist on jutustus 1. Moosese 39. peatükis. Kui ta oli müüdud Egiptuse õukonda, oli ta tõeliselt hea välimusega ori. Niisugune targa ja meeldiva välimusega, terve ja osav. Ta osteti ja ta sai parima koha Pootifari tee-

nistusse väga kõrgele ametikohale.

Seal anti talle teine riietus või kuub. Ta kandis seda, kui ta oli teenimas Pootifari koja majapidamises. Kõik oli usaldatud tema kätte. See on Joosepi elus tüüpiline. Inimesed panevad tähele, et millele iganes Joosep oma käe külge paneb, sellel on edu.

„Aga ühel päeval, kui Joosep tuli koju oma toimetusi tegema ja ühtegi inimest pere- rahvast ei olnud kodus, haaras ta kinni tema kuuest, öeldes: „Maga mu juures!” Aga Joosep jättis oma kuue tema kätte, põgenes ja läks õue” (1Ms 39:11).

Joosep oli seal täiesti üksik. Kedagi ei olnud teda jälgimas tema perekonnast. Ei olnud seal isa, vendi ega kedagi muud, kuid ta elas nagu Jumala ees. Ta teadis, et on veel midagi, mis on tähtsam, kui antud hetke edukus või poliitika, nimelt see, et ta elab Jumala ees. Kuigi keegi ei näe, kannab Jumal hoolt tema asjade eest.

Teine kuub, mille Joosep jättis põgenedes maha, mis temalt riisuti, kujutab meile võidmist, mis tal oli Pootifari

kojas. Tal oli vägi panna vastu kiusatustele samal ajal, kui ta teenis.

Kui kunagi, siis vajame nüüd väge panna vastu kiusatustele. Keegi ei suutnud seista vastu kiusatustele nii hästi kui meie Messias, Kuningas Yeshua ise. Ta jäi kindlaks kiusatustes, nii nagu sellest on kirjutatud evangeeliumides.

Võtame uue lepingu kirjutistest teksti Jaakobuse kirjast 1:12. Seal öeldakse: *„Õnnis on mees, kes peab vastu kiusatuses, sest kui ta on läbi katsutud, siis ta saab pärjaks elu, mille Issand (Adonai) on töötanud neile, kes teda armastavad.”*

Palvetage, sõbrad, selle eest, mis on meile tähtis, et meil oleks võiduvägi kiusatuste vastu. See ei tulene meist, vaid tema kaudu, kes meid on nii armastanud.

Samal teemal veel Ilm 2:10. Siin on Smürna kogudusele antud tõotus:

„Ära karda seda, mida sul tuleb kannatada! Ennäe, kurat heidab mõned teie seast vangi, et teid läbi katsutaks, ning teil on viletsust kümme

päeva. Ole ustav surmani, ja ma annan sulle elupärja!”

Just nii oli see Joosepi suhtes. Ta ei kartnud seda, mida pidi kannatama. Ta kartis pigem seda, et ta teeb midagi valesti Jumala eest. Kui suurepärane?! Ära karda seda, mida sul tuleb kannatada! Ole ustav surmani, siis saad elupärja.

Ma ei tea, kas on kunagi aktuaalsemat hetke kui täna haarata kinni neist töotustest, et meil on võidukas vägi Issandas seista vastu kiusatustele. Kui me ei ole seda suutnud, saame andeks, ja me võime tõusta võiduväes.

Veel üks töotus võidmisest. 1Kr 10:13: *„Senini pole teid tabanud muu kui inimlik kiusatus. Aga Jumal on ustav, kes ei luba teid kiusata rohkem, kui te suudate taluda, vaid koos kiusatusega valmistab ka väljapääsu, nii et te suudate taluda.”*

See on eriti tähtis noortele tänasel päeval ja meile kõigile. Ei tunne ka ennast olevat väga vana, kuigi pole ka enam just noor: ometi oleme noored Issandas. Nii

seisis Joosep selle kuue all vastu kiusatusele.

Siis tuleb uus etapp. Võid imestada, kuidas üles leida viit kuube. Kuid kaks kuube on leitavad 1Ms 41:14:

„Siis vaarao läkitas järele ja laskis kutsuda Joosepi; ja Joosep toodi kiiresti vangistusest välja; ta ajas habeme, vahetas riided ja tuli vaarao juurde.”

Kui Joosep oli viibinud vanglas, siis pärast pikka vangistust kutsuti ta vaarao ette, ning siis toodi ta kiiresti vangistusest välja. Tal lõigati juukseid, ehk ta käis juuksuris, talle anti uued riided ja ta ilmus vaarao ette.

Sellel salmil on aga veel oma kontekst. Kontekst on selles, et kui ta oli vangis, siis hoolitses ta seal teiste eest. Ta kandis teiste muresid ja küsis vangidelt, kellega ta koos oli, miks nad on hommikul nii kurvad. Joosep tundis huvi, kuidas neil läheb.

Need kaks vaarao vangi vastasid, et nad nägid unenägusid. Ühel neist meestest oli olnud uni, milles ta oli olnud pagar. Tema pea peal oli kolm korvi ja linnud sõid küh-

setised unenäos tema pea pealt ära.

Joogikallajal oli olnud selline uni, et ta kallas veini vaarao karikatesse.

Selles olukorras Joosep, kes ei olnud näinud oma unenägude täitumist, ei lasknud ennast segada sellel, et ta polnud näinud nähtavat võitu oma elus; vaid ta küsis teistelt, kuidas neil läheb, ja seletas siis nende unenäod.

Selle kuue all, mille ta seljast ära võttis, oli vägi, võime või võidmine teenida. Võidmine teenida vastutasu lootmata, kuigi ta ei olnud näinud mingit lootust selleks, et ta pääseb vanglast välja; rääkimata sellest, et kord juhtub see, et tema vennad tulevad mingil viisil teda kummardama.

Ei mingit lootust, kuid võidmise all seda kuube kandes on tal vägi teha kõike seda, mida ta tegi, kuna Issand oli temaga.

Siis teisest kuuest, mille ta selga pani, millega ta läks vaarao ette. Vaarao ette kutsumise põhjuseks oli ülemjoogikallaja, kellele Joosep oli selgitanud selle nähtud une-

näo ja kes sai tagasi oma ülesannetesse.

Kui vaarao vajab unenäo seletamist, siis meenus joogikallajale Joosep. Ta oli tegelikult tema unustanud. Ta teavitas vaarad, et vanglas oli olnud mees, kes seletas unenägusid.

Näeme, et Issand oli alati koos Joosepiga. See on ka meie elu saladus. Tema on Immanuel, mis tähendab: Jumal meiega. Selle valgel me näeme, et Joosep oli edukas kõiges, milles ta viibis.

Joosep võidi kas maalt välja saata, panna ta orjusesse või teha temaga mida iganes. Tema läks ikka edasi. Nimi Joosep tähendab „Issand lisab või jätkab”.

See toimub nii, et Adonai, Iisraeli Jumal, liigub edasi Joosepi kaudu. Kuid meil on teine Joosep, kes on meie Messias.

Nüüd viimasest kuuest. Just nüüd on Joosepil vägi seista vaarao ees ja seletada talle tema unenägu. Ta ei olnud takistatud selle pärast, et ta ei olnud näinud mingit märki sellest, et tema unenäod kunagi täituvad.

Mõelge, selles on meile suur lootus! Kui keegi pole kogenud palvevastuseid, kui on veidi raskusi... siis palvetage ega ärge hoolige sellest, kuidas on läinud teie palvevastustega. Teenige teisi, siis see hea tuleb ka teile.

Selle võidmisega seisis ta vaarao ees. Siin on kuvand sellest, kuidas meie taevane Joosep, Messias kuningas, täitis oma töö ja viibis Isa palge ees.

Viimane otsustavaim kuub saabus selle järel, kui Joosep oli selgitanud vangide unenäod, sest selle tõttu kutsuti ta vaarao ette.

1Ms 41:42: „*Ja vaarao võttis sõrmest pitserisõrmuse ning pani Joosepi sõrme; ja ta pani temale kallid linased riided selga ja riputas kuldkee kaela.*”

Mida Joosep tegi selles viimases ülesandes viimase

kuue all? Ilus valge linane rüü. Mida see kujutab?

See on pilt sellest, kuidas kirgastatud Messias on teeninud eluleivaga maailma viimased 2000 aastat.

Kui Joosep oli kogunud vilja Egiptuses, tema ees kummaritati. Selle kuue all, kauni kuldketiga kaelas, toitis Joosep maailma ja ilmutas ennast oma vendadele.

Nüüd Iisrael, tänapäeval kannatav Iisrael, saab kogeda seda, kuidas taevaline Joosep, Messias, ilmutab ennast Iisraelile.

Sõbrad, ma mõistan, et teile on see sama tähtis kui minule. Me tahame süveneda Jumala sõnasse, selle mõistmisse ja Issanda teenimisse.

BENJAMIN TURKIA

Enesesalgamine

Mida tähendab enesesalgamine?

Sina elad vanas, langenud inimese lihalikus ihus, mis on enesekeskne, endast juhitud ja enesele panustav. Ise on

sinu maailmakõiksuse keskus. Ise tunneb vaid ühte asja: saada rohkem endale sellega, et ollakse rohkem ise. Endal on vaid vähe või üldse mitte austust teiste isede vajaduste

suhtes ja vaid vähe või ei mingit soovi kohata teiste vajadusi. Selles endas ei ole mingit ressursi keelata endale midagi. See rahuldab agressiivselt iga himu ja ajendi. See on rikutud. See on paheline, see on kiirtee enesehävitusse.

See langenud olukord astus jõesse juba aegade alguses, kui Mina asetasin Aadama ja tema naise Eeva Minu osaduse aeda. Mina lubasin neil süüa kõikidest aia puudest, kuid keelasin süüa hea ja kurja tundmise puust. Nad oleksid võinud süüa Minust, Elupuust, võtta vastu Minu elu ja olla igavesti kõiges rahuldatud.

Siiski, kuradi eksitatusena, valisid nad süüa keelatud vilja. Nad uskusid saatana valesse, et saavad selliseks nagu Mina olen, saavad tundma head ja kurja. Nad hakkasid tundma head ja kurja, kuid nad võtsid vastu surmakaristuse meelsamini kui Minu elu. Neist said lihalikud inimesed.

Nad ei olnud enam Jumala pojad, vaid said saatana poegadeks. Te olete selle pojad ja tütreid, keda kuulate. Sellel

päeval valisid nad tulemise saatana valitsuse alla. Nad said kellekski muuks, kui neid oli loodud olema.

Nad eemaldasid Paradiisist, mis oli Minu ühtekuuluvuse aed. Nad said oma liiki lapsi. Need lapsed said omataolisi lapsi. Nii toimus sugupõlvest sugupõlve. Ikka edasi kõik mehed ja naised sünnivad siia saatana isandlikkusele alluvasse maailma sama geneetilise koodiga, mille Adam sai pärast langemist.

See vana lihalik inimene on täis kadedust, himu, ahnust, tighedust, ebajumalateenistust, viha, solvumist, joomist, hirmu ja muret. See on võimeline igasuguseks halvamaitselisuseks ja valelikkuseks. Sellel ei ole jõudu olla teistsugune. See ei saa muuta oma olemust. Kui liha inimest ei muudeta Minu Vaimuga Minu looduks, on see hukkamõistu ja surma all. See ei suuda midagi endale keelata.

Just selle tõttu peate te sündima uuesti. Te peate uskuma sellesse, et Mina olen Jumal, et Mina olen Jeesus Kristus, elava Jumala Poeg. Kui mina näen teid panevat oma usu ja lootuse Minule ja

näen teie soovi kuuletuda Minule, siis pean teid õigeks. Siis ma saadan Oma Vaimu tulema teie vaimu, elavdades teid uude ellu Minus. Teist saab uus loodu Minus (2Kr 5:17). Te olete nüüd Jumala pojad, Jumala lapsed. Mina olen saanud teie Issandaks ja Õpetajaks saatana asemel. Mina olen teie Isa, teie tae-vane Isa.

Teil on nüüd Minu meelsus ja Minu vaim on teis. Mina saan jõuks teis, et võita teie liha surved ja meeleajendid. Sellest hoolimata hüüab teie liha ikka, et säilitada oma tavad, kuid te suretate need, keeldudes nendest. Te keelate liha, et olla kuulekad Minule.

Igale tegevusele lihas on olemas vastandmõjutus vaimus, kuid kuidas te saate teada, mis on vastumõju, kui te ei otsi Mind? Kuidas te otsite Mind, kui teil ei ole Minu ligiolu kogemist oma elus?

Selle pärast vajate te rohkem jõudu, teisisõnu rohkem Mind. Te vajate suuremat ligiolu jõuküllust teie keskel. Mina pakun Püha Vaimu täiust tulema teie peale, et teil võiks olla Minu isandlik-

kuse jõud teie elus. Mina kastan teid Püha Vaimu ligiolusse. Mina ristin teid sisse kastes, leotan teid, külastan teid Oma Vaimuga. Kes teist ei sooviks, et annan teile Ennast üha suuremal määral?

Mina olen jõud teie elus, mis annab teile võimaluse salata ennast enda ees. Seda ei saa teha oma jõuga.

Enesesalgamine on loobumine sellest, mida tahad teha enda jaoks, et Minul võiks olla, mida Mina soovin sinu jaoks. Siiski, see liha vana inimene on salakaval, eksitav ja kergesti petetav. See sageli mõtleb, et enda teemine oma Minu kummar-damine, kuid see ei saa seda iialgi olla.

Kuulekus on parem kui ohver (1Sam 15:22). Sõnakuulmine on see ohver. Sõnakuulmine on rist. Kui sa salgad enese, oled võtmas risti, enda salgamise risti. See on ainus viis, millega võib järgneda Mulle. Alati, kui leiad Minu tahte mingis asjas, märkad, et midagi sinus peab surema. See tuleb ohverdada.

**CHARLES ELLIOT
NEWBOLD JR**

